

တီဘီရောဂါအချက်အလက် မှတ်တမ်း

တီဘီရောဂါ

တီဘီရောဂါ (TB) သည် ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းအားလုံးနီးပါးကို ထိခိုက် စေနိုင်သော ဘက်တီးရီးယားကူးစက်ရောဂါတစ်မျိုးဖြစ်သော်လည်း အများအားဖြင့် အဆုတ်ကိုထိခိုက်စေသဖြင့် ၎င်းကို 'အဆုတ်တီဘီ' ဟု ခေါ်သည်။

၎င်းသည် လူတစ်ဦးမှ တစ်ဦးသို့ ပျံ့နှံ့ကူးစက်တတ်သဖြင့် အသက်အရွယ် မရွေး၊ လူမျိုးမရွေး ဖြစ်ပွားနိုင်ပါသည်။ Queensland တွင် TB ရောဂါပျံ့နှံ့ကူးစက်မှုနှုန်း အလွန်နည်းပါးပြီး Queensland ရှိ TB ရောဂါဖြစ်ပွားနေသော လူအများအပြားမှာ TB ရောဂါ ပျံ့နှံ့ကူးစက်မှုနှုန်း ပိုမိုများပြားသည့်နိုင်ငံမှ ၎င်းကူးစက်ရောဂါကို စတင်ရရှိခဲ့ပါသည်။

TB ရောဂါသည် လူကိုနာမကျန်းမဖြစ်စေမီ ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း လပေါင်းများစွာ သို့မဟုတ် နှစ်ပေါင်းများစွာ ငုတ်နေနိုင်ပါသည်။

လူတစ်ဦးတွင် TB ရောဂါပျံ့နှံ့နေသောအခါ မည်သည့် TB ရောဂါလက္ခဏာမှ မတွေ့ရှိနိုင်ပါ - ၎င်းကို 'ငုတ်နေသောတီဘီရောဂါ'ဟု ခေါ်သည်။ TB ရောဂါပျံ့နှံ့နေသောသူတိုင်း ကုသခံယူရန်မလိုအပ်သော်လည်း လက်ရှိဖြစ်နေသော TB ရောဂါလက္ခဏာတိုးတက်မှုအန္တရာယ်နှုန်းပိုများနေ သောသူများအား ဆရာဝန်တစ်ဦးမှ ကာကွယ်ကုသနည်းကို ပြောကြားသွား မည်ဖြစ်သည်။ ရောဂါပျံ့နှံ့နေသောသူများအ တွက် တစ်သက်လုံးတီဘီရောဂါလက္ခဏာ တိုးတက်မှုအန္တရာယ်နှုန်းမှာ ၅ မှ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိသာ ရှိသည်။

လက်ရှိဖြစ်နေသော TB ရောဂါအား အစောပိုင်းတွင် ရှာဖွေတွေ့ရှိခြင်းနှင့် ကုသပေးခြင်းမရှိပါက အလွန်ဆိုးရွားပြင်းထန်သောရောဂါတစ်ခု ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။

တီဘီရောဂါအား အထူးပဋိဇီဝဆေးများဖြင့် ကုသပေးပါက ရောဂါပျောက်ကင်းနိုင်ပါသည်။ Queensland Health ဆေးကုသရာနေရာများမှ လူနာအိတ်ကတ်ထဲမှ တစ်ပြား တစ်ချက်မှ မကုန်ကျစေဘဲ TB ရောဂါအား ရောဂါလက္ခဏာရှာဖွေရန်နှင့် ကုသပေးရန် ထောက်ပံ့ပေးပါသည်။

ရောဂါလက္ခဏာများနှင့် သင်္ကေတများ

တီဘီရောဂါသည် ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းသော ရောဂါလက္ခဏာများ၊ သင်္ကေတများဖြင့် စတင်လေ့မရှိပါ။ ၎င်းသည် ရောဂါလက္ခဏာထုတ်ဖော်မပြသမီ ရက်သတ္တပေါင်းများစွာ သို့မဟုတ် လပေါင်းများစွာ ဖြစ်ပွားနေတတ်သော်လည်း အောက်ပါတို့ကို ဖော်ပြတတ်ပါသည်။

- ၂ ပတ် - ၃ ပတ်ကျော်ခန့် ဆက်တိုက်ချောင်းဆိုးခြင်း
- ချွဲသလိပ် (သလိပ်) ထွက်ခြင်း
- ချောင်းဆိုးသွေးပါခြင်း
- အဖျားတက်ခြင်း
- ညအချိန်ချွေးထွက်ခြင်း
- ကိုယ်အလေးချိန်တဖြည်းဖြည်း ကျဆင်းလာခြင်း
- ခံတွင်းပျက်ခြင်း
- မောပန်းနွမ်းနယ်ခြင်း
- အသံဝင်ခြင်း
- ရင်ဘတ် ဆက်တိုက် သို့မဟုတ် အဖန်တလဲလဲ နာကျင်ကိုက်ခဲခြင်း
- လည်ပင်းအတွင်းသွေးဖြူရည်ဂလန်းများ ရောင်းရမ်းလာခြင်း

ကုသမှု

လက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသော TB -

TB ရောဂါကို တီဘီရောဂါတိုက်ဖက်ရေးဆေးဝါးများအသုံးပြုပြီး ပျောက်ကင်းအောင် ကုသပေးနိုင်ပါသည်။ ယင်းဆေးဝါးများကို အနည်းဆုံး ၆ လ အသုံးပြုရမည်ဖြစ်ပြီး အချို့ပြဿနာများတွင် ထိုအချိန်ထက် ကုသမှုပိုမိုပြုလုပ်ရန် ညွှန်ကြားကောင်းညွှန်ကြားနိုင်ပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ဤကုသမှုကို TB ဆေးကျွေးကုသနည်းဟုသိရှိပြီး (အခြားအခြေအနေများအတွက် အသုံးပြုသောဆေးကျွေးကုသနည်း နှင့် မတူပါ)။ Queensland တွင် TB ရောဂါကုသရေးတွင် အတွေ့အကြုံရှိသောဆရာဝန်များသာ ဤဆေးဝါးများကို တိုက်ကျွေးရမည်ဟု ညွှန်ကြားထားပါသည်။

အောက်ပါဆေးဝါးများသည် အများအားဖြင့် TB ရောဂါကုသရာတွင် အတူ အသုံးပြုတိုက်ကျွေးသော ဆေးများဖြစ်သည်-

- အိုင်ဆိုနာ့ဇာမစ်ဒ် (Isoniazid)
- ရီဖန်ဒါမ် (Rifampicin)
- အီသမ်ဗူထောလ် (Ethambutol)
- ပေရာဇီနာမိတ် (Pyrazinamide)

အိုင်ဆိုနာ့ဇာမစ်ဒ်ဆေး၏ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများကို တားဆီးကာကွယ်ရန် အတွက် ဗီတာမင် B6 (ဖိုင်ရိုဗိုင်း) ကို အမြဲတမ်းတိုက်ကျွေးပေးပါသည်။

TB ရောဂါအားသည် ပဋိဇီဝဆေးကိုရခံနိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် အထက်ပါဆေး တစ်မျိုး သို့မဟုတ် ဆေးများ ဆေးစွမ်းမပြနိုင်ပါက အခြားဆေးဝါးများကို တစ်ခါတစ်ရံသုံးပြုပါသည်။

ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီများတွင် ၎င်းတို့၏ကိုယ်ပိုင်ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူး ရေးအမည်ထင်ထင်ရှားရှားရှိသည့်အတွက်ကြောင့် ဆေးဘူးပေါ်တွင် ဆေးဝါးအမည်အမျိုးမျိုး ရှိကောင်းရှိနိုင်ပါသည်။

လူနာအများစုကို ဆေးရုံတက်ရောက်ရန်မလိုဘဲ ပျောက်ကင်းအောင် ကုသပေးနိုင်သော်လည်း အမြဲတမ်းမဟုတ်ပါ။

တီဘီရောဂါ ပျောက်ကင်းအောင်ကုသရန်နှင့် ရောဂါအဖန်တလဲလဲဖြစ်ပွားမှု မှ ကာကွယ်တားဆီးနိုင်ရန်အတွက် လူနာမှာ သက်သာလာသော်လည်း ကုသမှုကို ရပ်တန့်ခြင်းမရှိဘဲ တီဘီရောဂါကုသပေးသော ဆရာဝန်တစ်ဦး ညွှန်ပြထားသည့်အတိုင်း တိကျသောကာလ အတိုင်းအတာအထိ ခံယူရမည်ဖြစ်သည်။

အများအားဖြင့် ဆေးဝါးများကို နေ့စဉ်ပေးပါသည်။ Queensland Health ဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် လူနာများဆေးဝါးယူနေစဉ်မှာ ကုသမှုကို (DOT - တိုက်ရိုက် စောင့်ကြည့်ရေးနည်း) စောင့်ကြည့်ခြင်း သို့မဟုတ် လူနာများနေ့စဉ်သောက်သုံးရမည့် ဆေးအမျိုးအစားနှင့် ဆေးတစ်ခွက်စာပမာဏများကို အထူးဆေးစပ်ဖူးတွင် ပြင်ဆင်ပေးခြင်းဖြင့် အမြဲလိုလို ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ DOT ကို လူနာအိမ် သို့မဟုတ် ဆေးခန်း - ယင်းအနက် ပိုမိုအဆင်ပြေသည့် နေရာတွင် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ပါသည်။

ဆေးဝါးများအားလုံးတွင် ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများ ရှိလာနိုင်သောကြောင့် ကုသပေးသောဆရာဝန်၊ တာဝန်ကျသောသူနာပြုဆရာ/မ သို့မဟုတ် ဒေသဆိုင်ရာ အထွေထွေကျန်းမာရေးကုသပေးသည့်ဆရာဝန်များကို ချက်ချင်း အကြောင်းကြားသင့်ပါသည်။ ဆေးရုံပြင်ပအချိန်များတွင် ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးအလွန်ဆိုးရွားလာပါက ဆေးရုံအရေးပေါ်ဌာနများနှင့် ဆွေးနွေးသင့်ပါသည်။

ငုပ်လျှိုးနေသော TB -

ပုံမှန်အားဖြင့် ကုသမှုအတွက် ၆ - ၉ လစာ ဆေးဝါးတစ်ကြိမ်ပေးသွား မည်ဖြစ်သည်။ အိုင်ဆိုနာ့ဇာမစ်ဒ်ဆေးကို အများအားဖြင့် အသုံးပြုပြီး ဗီတာမင် B6 ကိုလည်း ပေးပါသည်။ ကလေးငယ်များအား ဆေးဝါး ၂ ကြိမ် ချက်ချင်းပေးပြီး ရက်တိုကုသမှုပေး ကောင်းပေးနိုင်ပါသည်။

ကူးစက်ခြင်း

တီဘီရောဂါကူးစက်ခံနေရသောလူ များမှ ချောင်ဆိုးခြင်း၊ နှာချေခြင်း၊ ရယ်မောခြင်းနှင့် စကားပြောဆိုနေစဉ် တိုက်ရိုက်ရှူထုတ်လိုက်သည့် TB ရောဂါပိုးမွှားများပါဝင်နေသောလေ/ရေငွေ့ကို ရှူရှိုက်မိခြင်းဖြင့် အဆုတ် TB ပျံ့နှံ့ကူးစက်နိုင်ပါသည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် တီဘီရောဂါကူးစက်ဖြစ်ပွားရန် အချိန်ကာလကြာရှည်သဖြင့် လက်ရှိ TB ဖြစ်ပွားနေသောသူနှင့် အတူနေထိုင်သောသူများသည် ရောဂါကူးစက်ခံရနိုင်ချေ ပိုများသည်။

(အသက် ၅ နှစ်အောက်အရွယ်) ရှိ အလွန်ငယ်ရွယ်သောကလေးငယ်များ နှင့် ကိုယ်ခံအားစနစ်အားနည်းသောသူများသည် ကူးစက်တတ်သောအခြေအနေနှင့်ထိတွေ့မိပြီးနောက် လက်ရှိဖြစ်ပွားနေသော TB ဖွံ့ဖြိုးနိုင်ချေအများ ဆုံးရှိပါသည်။

အရာဝတ္ထုများအား ကိုယ်တွယ်သုံးစွဲခြင်းဖြင့် TB ရောဂါ မကူးစက်နိုင် သောကြောင့် (ဖွန်း၊ ခက်ရင်း၊ ဖန်ခွက်များ သို့မဟုတ် အိပ်ရာခင်းများ ကဲ့သို့) အိမ်သုံးပစ္စည်းများကို ခွဲခြားသုံးစွဲစရာ မလိုပါ။

သင့်လျော်သောကုသမှုကို စတင်အသုံးပြုပြီး ပုံမှန်လုပ်ဆောင်မှုများကို ကုသမှုခံယူနေစဉ်အတွင်း ပြုလုပ်ပေးပါက ပုံမှန်အားဖြင့် ၂ ပတ် ၃ ပတ် ကြာမြင့်ပြီးနောက် လူနာသည် ရောဂါပိုးကူးစက်စေနိုင်ခြင်းမရှိသူ ဖြစ်လာမည်ဖြစ်သည်။ ရောဂါကူးစက်နိုင်သည့်ကာလဖြစ်ပေါ်လာသောအခါတိုင်း ကုသရေးအဖွဲ့မှ အမြဲအကြံပေးသွားမည်ဖြစ်သည်။

TB ရောဂါသည် အဆုတ်နှင့်ပတ်သက်မှုမရှိပါက အခြားသူများအား ကူးစက်ခြင်းအန္တရာယ် မဖြစ်စေပါ။

ဆောင်ရွက်နေဆဲ ကိုယ်တွယ်ဖြေရှင်းမှု

လူနာသည် လက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသော TB အတွက် လုံလောက်သောကုသမှု ခံယူပြီးနောက် ရောဂါတစ်ဖန်ဖြစ်ပွားခြင်းကို စစ်ဆေးကြည့်ရန်အတွက် နောက်ထပ် ၂ နှစ်ခန့် ပုံမှန်လာပြခြင်း သို့မဟုတ် ထိုအချိန်ပမာဏထက် ပို၍လာပြရမည်ဖြစ်ကြောင်း ထောက်ခံပြောဆိုအပ်ပါသည်။

ရောဂါလက္ခဏာ ရှာဖွေခြင်း

TB ရောဂါလက္ခဏာ ရှာဖွေခြင်းကို အောက်ပါတို့ဖြင့် ပြုလုပ်သွားမည်-

- ဆေးဘက်ဆိုင်ရာမှတ်တမ်း ရယူခြင်း
- ခန္ဓာကိုယ်အား စစ်ဆေးကြည့်ခြင်း
- အောက်ပါတို့ပါဝင်သည့် အထူးစစ်ဆေးမှုများ-
 - ရင်ဘတ်ဓါတ်ရောင်ခြည်စစ်ခြင်း
 - ချွဲသလိပ် စစ်ဆေးခြင်း - ချွဲသလိပ်များကို အထူးဓါတ်ခွဲခန်းသို့ ပေးပို့သွားမည် - တစ်ရက် သို့မဟုတ် နှစ်ရက်အတွင်း ပဏာမရလဒ်များ ရရှိနိုင်သော်လည်း နောက်ဆုံးရလဒ်များရရှိရန် ရက်သတ္တပတ်များစွာ ကြာမြင့်ကောင်းကြာမြင့်နိုင်ပါသည်။
 - ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ အသားစစ်ဆေးခြင်း ဥပမာ သွေးဖြူရည်ဂလန်း။
- ၎င်းလျှိုးနေသော (မြို့နေသော) တီဘီရောဂါ ရှာဖွေစစ်ဆေး ရေးများတွင် -
 - တီဘီရောဂါရှိ/မရှိ အရေပြား စစ်ဆေးခြင်း (Mantoux စစ်ဆေးခြင်း)
 - “သွေးဖောက်ပြီး” တီဘီစစ်ဆေးခြင်း - အရေပြားစစ်ဆေးမှုနှင့် အလားတူ သွေးဖောက်စစ်ဆေးခြင်း
 - တစ်ခါတစ်ရံတွင် TB ရောဂါအား ထိတွေ့ခြင်းသည် ကူးစက်ရောဂါဖြစ်ပွား နိုင်မှုရှိ/မရှိကို ဆုံးဖြတ်ရန် ထပ်တလဲလဲစစ်ဆေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

TB ရောဂါအား စစ်ဆေးခြင်း

လက်ရှိ TB ဖြစ်ပွားနေသော လူတစ်ဦးအား ထိတွေ့ဖူးသည်ဟု ယူဆသောသူများသည် ၎င်းတို့ဒေသအတွင်းရှိ အထွေထွေကျန်းမာရေး ဆရာဝန် သို့မဟုတ် အနီးအနားရှိ TB ဝန်ဆောင်မှုများထံ ဆက်သွယ်သင့်သည်။

တစ်စုံတစ်ယောက်အား လက်ရှိ TB ဖြစ်နေသည်ဟု စစ်ဆေးဖော်ထုတ် လိုက်သည်နှင့် ၎င်းတို့ထံ တွေ့ဆက် ဆံနိုင်သောသူ များ ဥပမာ မိသားစု သို့မဟုတ် အိမ်သူ/သားများ၊ မိတ်ဆွေရင်းများနှင့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များကို ဆက်သွယ်ပြီး ရောဂါရှိ/မရှိစမ်းသပ်ဖော်ထုတ်ရေးအတွက် လုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်သည်။

လက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသော TB ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအန္တရာယ်အများဆုံးရှိနေသော ကြောင့် အများအားဖြင့် စစ်ဆေးခံယူသင့်သောသူများမှာ-

- လက်ရှိ TB ဖြစ်ပွားနေကြောင်း စစ်ဆေးဖော်ထုတ်ထားသောသူနှင့် မကြာခင်က ထိတွေ့ဖူးသူများ
- TB ရောဂါအဖြစ်များသော နိုင်ငံများမှ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ
- ကိုယ်ခံအားစနစ် အားနည်းနေသူများ
- ကျန်းမာရေးဌာနတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်နေသူများ
- TB ရောဂါအဖြစ်များသော နိုင်ငံများသို့ သွားရောက်လည် ပတ်ခဲ့ပြီး ၃ လ သို့မဟုတ် ထိုအချိန်ထက်ကြာရှည်စွာနေထိုင်ခဲ့သူများ

တာဆီးကာကွယ်ခြင်း

TB ရောဂါအား တားဆီးကာကွယ်ရန် အရေးအကြီးဆုံးနည်းတစ်ခုမှာ TB ရောဂါဖြစ်ပွားနေသော သူများအား စစ်ဆေးဖော်ထုတ်ပြီး ရောဂါပိုမားများ၏ ရင်းမြစ်များကို လျော့ချပေးလျက် အပြည့်အဝပျောက်ကင်းအောင်ကုသပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ လူမှုအသိုက်အဝန်းတစ်ခုတွင် ကူးစက်စေတတ်သော TB ရောဂါကွဲကပ်သူ များအား လျော့ချပေးခြင်းဖြင့် TB ရောဂါနှင့်ထိတွေ့မှုရမည့်အခွင့်အရေး ကျဆင်းသွားမည်ဖြစ်သည်။

ရောဂါလက္ခဏာအရိပ်အမြွက်ဖော်ပြနေသောသူများသည် ရောဂါလက္ခဏာ ကို အချိန်မီသိရှိနိုင်ရန် ဆေးဘက်ဆိုင်ရာစစ်ဆေးမှု မြန်မြန်ခံယူသင့်ပါသည်။

ယင်းရောဂါကွဲကပ်နေသောလူနာများသည် အခြားသူများအား ကူးစက်ပြန့်ပွားခြင်းမှ ဤသို့ တားဆီးကာကွယ်နိုင်ပါသည်။

- နေကောင်းသော်လည်း ဆရာဝန်ညွှန်ကြားထားသည့်အတိုင်း ညွှန်ပြထားသောကုသမှုကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း
- ချောင်းဆိုးနေစဉ် သို့မဟုတ် နှာချေနေစဉ်အတွင်း ပါးစပ်ကိုအုပ်၍ ရိုးရှင်းသော၊ သန့်ရှင်းသောကြိုတင် ကာကွယ်မှုများ ဆောင်ရွက်ခြင်း

TB ရောဂါ ကာကွယ်ဆေး (ဘီစီဂျီ ကာကွယ်ဆေး) သည် နှစ်ပေါင်းများစွာ ကတည်းက ရရှိခဲ့သော်လည်း အနည်းငယ်သာ ထိရောက်မှုရှိသည်။ ယင်းသည် ငယ်ရွယ်သောကလေးငယ်များအတွက် အလွန်ထိရောက်မှုရှိ သည်။ Queensland တွင် ပုံမှန်အားဖြင့် မူလတိုင်းရင်းသားများနှင့် Torres Strait ကျွန်းသားများ မွေးဖွားသည့်အခါ အသုံးပြုရန် ထောက်ခံပြောဆိုထား ပါသည်။ TB ဖြစ်ပွားနှုန်းမြင့်မားသော နိုင်ငံများသို့ ဥ လ သို့မဟုတ် ထိုအချိန်ထက် ပိုမို၍ သွားရောက်လည်ပတ်ခဲ့သော ငယ်ရွယ်သည့်ကလေးငယ်များအား ထိုးပေးရန် ထောက်ခံပြောဆိုထားပါသည်။

၂၀၁၂ ခုနှစ်ကတည်းကစ၍ ထုတ်လုပ်ဖြန့်ချိရေးကုမ္ပဏီမှ BCG ဖြည့်သွင်းမှုဖြတ်တောက်ခြင်းများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည့်အတွက် - သင့်အနီးအနားရှိ TB ထိန်းချုပ်ရေးအဖွဲ့သည် BCG ဆေးရနိုင်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ နောက်ဆုံးရ အချက်အလက်များကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်ပါသည်။

အကူအညီနှင့်ပံ့ပိုးကူညီခြင်း

သင့်အနီးအနားရှိ တီဘီရောဂါထိန်းချုပ်ရေးအဖွဲ့သို့ ဆက်သွယ်ပါ

<https://www.health.qld.gov.au/clinical-practice/guidelines-procedures/diseases-infection/diseases/tuberculosis/contact-a-service>

ဘာသာပြန်သတင်းအချက်အလက် များ

အောက်ပါ ဘာသာပြန်ဆောင်မှုများကို ရှာဖွေရယူပါ

- ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများအား စမ်းသပ်စစ်ဆေးရေး <https://www.health.qld.gov.au/clinical-practice/guidelines-procedures/diseases-infection/diseases/tuberculosis/screening/migrants>
- ဆေးဝါးများ <https://www.health.qld.gov.au/clinical-practice/guidelines-procedures/diseases-infection/diseases/tuberculosis/treatment/medications>
- BCG ကာကွယ်ဆေး <https://www.health.qld.gov.au/clinical-practice/guidelines-procedures/diseases-infection/diseases/tuberculosis/bcg-vaccination>
- တီဘီရောဂါရှိ/မရှိ အရေပြားစစ်ဆေးခြင်း <https://www.health.qld.gov.au/clinical-practice/guidelines-procedures/diseases-infection/diseases/tuberculosis/screening/skin-test>